

MICHAEL BAY JØRSEL:

LUDOMANI

– ikke flere indsatser, tak!

148 sider. Kr. 299,-.

Gyldendal.

GEVINSTCHANCE UHYRE LILLE!

Af Benny Lihme

Ludomani-eksperten Michael Bay Jørsel mener ikke det ligger i dansk samfundsfilosofi at gå forbuddets vej. Som vi kender det fra ægteskabet mellem læger og medicinalindustri, skal den ludomane behandlingssektor og spillebranchen udveksle erfaringer til fordel for "et sundt og legalt spillemarked". F.ex. ved ligesom med cigaretpakkerne at lave en tydelig påmindelse på lottokuponerne om, at hver række kun har en gevinstchance på én ud af otte millioner.

Denne rækken hånden ud til spillenes storpusher, Staten, er forståelig al den stund Jørsel og den behandlingsindustri han repræsenterer oplever vækst i kraft af, at stadig flere spillegale defineres som behandlingstrængende ludomaner (i bog og medier slynger Jørsel om sig med tallet 40.000). På den ene side virker det som om Jørsel er bevidst om, at skridtet fra tipskuponen og drømmen om en "tolver" (på baggrund af den danske bronze i fodbold ved OL i London 1948) til den danske spillevlovgivnings liberalisering i 1988/89, hvor porten blev slået op for legalt spil i et hidtil uset omfang, er af afgørende betydning for det stigende antal ludomaner. På den anden side skriver han, at vi ikke ved "hvordan det markedsmæssige udbud af

forskellige spilleformer og den lovmæssige regulering fremmer eller dæmper ludomani".

Michael Bay Jørsel har ikke principielle indvendinger imod den statslige ageren på spillemarkedet, og formodentlig modtager han sin del af de penge som loven om gevinstgivende spilleautomater skraber ind. Ikke som Kirkens tiende i gamle dage – hvad casino-staten angår drejer det sig om, at én procent af bruttopilleindtægten skal bruges til behandling af ludomane personer samt til forskning i ludomani.

Jørsels bog bruger en del af den beskeden plads til historiske betragtninger på spil, den nye teknologi og det nye spillemarked, de samfundsmæssige årsager til at flere og flere bliver afhængige osv.

Desværre er bogens analytiske niveau på disse områder uhyre beskedent og rodet. En ting er, at forfatteren stadigvæk befinder sig i det "industrisamfund" vi andre har forladt, en anden og værre at han ikke har et bud på den globale spillevlovgivnings liberaliserings konsekvenser. Som ikke mindst EU-politikeren Freddy Blak har gjort opmærksom på, kan den danske nationalstat ikke blive ved med at gå rundt og råhygge sig med et spillemonopol og samtidig være en del af en international

liberal økonomi. Jørsel er på dette punkt ikke nået længere end til år 2000 og konstateringen, at "udenlandske lotterier ikke er velsete i Danmark." Hans opfattelse af forholdet mellem marked og stat er endvidere temmelig ureflekteret, bl.a. når der flere gange henvises til det gode, men også analytisk set ret enfoldige statement, at "spil genererer mange milliarder kroner" som kanaliseres videre til gode og almennyttige formål – "øgede indtægter ved spil vil betyde flere penge til disse samfundsnyttige formål. En forudsætning for øgede indtægter er et vedvarende større spilleudbud."

Forfatteren lever altså godt med – og også til dels af – at Staten optræder som Danmarks ubestridt største bookmaker. Det bliver stadig vanskeligere at få politisk opbakning til en restriktiv holdning over for spil af hensyn til danskernes trivsel, hævder Jørsel. For hvor skal de mange, gode penge ellers komme fra? Og, hedder det videre, såfremt spilleaktiviteterne begrænses, vil det sorte, illegale spil måske stige.

Dette yndede politikerargument og legitimering af Statens rolle som storpusher – ved at stå for og styre et legalt spillemarked kommer man det illegale spillemarked til livs – rører Jørsel ikke kritisk ved. F. ex. kunne det være nærliggende at overføre denne argumentation til hash: hvis Staten som i tilfældet med spil ville overtage rollen som hashens storpusher gennem kontrol og beskatning o.s.v., ville samfundet kunne komme det illegale hashmarked til livs. Eller i hvert fald lige så store dele af det, som tilfældet har været det med spil, hvor der jo på trods af det xtreme legale udbud stadigvæk også forekommer illegal spilvirksomhed.

Når Michael Bay Jørsel aldrig når i dybden med sine analyser på det samfundsmæssige plan, kan det selvfølgelig hænge sammen med, at han først og fremmest har sin baggrund i mere end 10 års behandlingsarbejde med ludomaner. Og der bekender sig til den såkaldt kognitive terapi, hvor der i mindre grad snakkes om "hvorfor man spiller, og i langt højere grad om hvornår man spiller." Et tidstypisk pragmatisk træk ved behandlerverdenen, hvor det først og fremmest gælder om at kunne præstere resultater målt i ydre kvantificerbare tal – uanset hvad årsagerne måtte være til at "Jeppe drikker/spiller".

Jørsel og den behandlingsinstitution han

leder, Center for Ludomani i Odense, mener ikke at behandling for ludomani implicerer et krav om total afholdenhed. På dette afgørende punkt er stedet således uenig med den behandlingsopfattelse, der ligger i Minnesotamodellen og hos GA (Gamblers Anonymous/Anonyme Spillere). Som Jørsel på overfladisk vis rubricerer som nogle, hvis behandling kort og godt hviler på "den traditionelle sygdomsopfattelse". Havde Jørsel haft antropologen Vibeke Steffens bog om Minnesotamodellen med på sin litteraturliste^{*)}, ville han ikke med den faglige selvspekt i behold være en så reducerende omtale bekendt, som tilfældet er. Selv henholder Jørsel sig til den noget kryptiske formulering, at "ludomani bør ikke blot kategoriseres som en sygdom" – hvorefter størstedelen af hans faglige appendiks består af sygdoms- og diagnosebaserede skemaer og index'er.

Som så mange andre steder er han uklar, når han skriver om det vigtige i den tilbagefaldsforebyggende del af behandlingen. På den ene side nævnes selvhjælpsgrupperne i Anonyme Spillere loyalt, på den anden side fremgår det ikke, hvori disse gruppers arbejde er forskelligt fra efterbehandlingen i Center for Ludomani. I det hele taget er det bogens store svaghed, at dens redegørelse for det der burde være forfatterens særlige fortrin – den konkrete behandling af ludomane personer – er så kortfattet og rodet fremstillet. Ideen med bogens cases/personlige beretninger kunne være god, hvis den havde været bedre integreret med en redegørelse for praksis i den kognitive terapi og den dertil knyttede efterbehandling i selvhjælpsgrupper. Som resultatet er faldet ud, er det kun blevet til en (ufiks) ide om, at hvert kapitel skal startes med en case. Helt håbløst bliver det med bogens sidste case, hvor en fyr der hedder Jørgen, og som er gået fra billard til Royal Flush, står ensomt og umotiveret foran kapitlet om "Tendenser og perspektiver – en global spillebølge."

"Ludomani – ikke flere indsatser, tak!" er på 147 ret beskedne sider og koster 300 kroner, hvilket er mere end to kroner per side. Den er ikke indsatsen værd.

*) Isoleret set har Jørsel en interessant gennemgang af Fjodor Dostojevskij, dennes spillelidenskab og bog "Spilleren". Til gengæld mangler han min litterære favorit indenfor feltet Luke Rhinehart med "Terningemanden".